

Budskapsnotat streik

Dette notatet er ment som en støtte til deg som kanskje skal ut i streik fra søndag slik at du lettere kan forklare bakgrunnen for konflikten overfor kollegaer som ikke er i konflikt, til nysgjerrige forbigående når du står streikevakt og til venner og familie. Her gjennomgås årsaken til at vi i YS har varslet mulig streik, og forslag til svar på andre spørsmål som kan dukke opp.

Om det blir streik eller ikke avhenger av helheten i tilbudet fra arbeidsgiver. Det kan være at enkelte av kravene innfris i løpet av meklingen, men at helheten ikke er god nok til at vi kan akseptere oppgjøret og skrive under ny tariffavtale. I dette notatet gjennomgås derfor kravene vi stilte inn i meklingen. Blir det streik, vil det bli sendt ut et nytt notat med oppdatert begrunnelse.

Om streik

Først og fremst, det er ingen som ønsker å streike, men streik er det eneste kampmiddelet arbeidstakersiden har. Uten mulighet til å streike, ville arbeidsgiverne kunne diktere alle sider ved arbeidsforholdet. Derfor er streikevåpenet en helt legitim og akseptert del av spillereglene i det norske arbeidslivet.

Streik brukes bare som siste utvei etter lange forhandlinger med arbeidsgiversiden. Vår forhandler har sittet i flere uker, både gjennom vanlige forhandlinger og i mekling, og forsøkt å komme til enighet med NHO. Det har vi ikke klart denne gangen. Målet med streiken er å få NHO til å komme oss i møte på de viktigste kravene våre. Vi streiker ikke lenger enn nødvendig, men er villig til å streike så lenge vi må for å komme til en løsning.

En konflikt skal først og fremst ramme arbeidsgiverne, men dessverre vil også mange vanlige folk rammes. Dette prøver vi å unngå så langt vi kan, men mange av våre medlemmer har en jobb som gjør at det merkes godt hvis de er i streik. Det kan være bussjåfører, ansatte på flyplassene, ansatte i matvareneringen, butikker etc. Hvis ikke disse kunne streike, ville de ha vært fratatt det viktigste kampmiddelet de har som arbeidstakere, og ville ikke ha hatt innflytelse over egen lønn og arbeidsvilkår. Det går ikke.

Likevel er vi opptatt av å skjerme virksomheter der streik vil gå ut over liv og helse, og innvilger dispensasjoner der dette er nødvendig.

Våre krav

YS har fire hovedkrav i årets oppgjør:

1. Tette hullene i AFP (avtalefestet pensjon)

AFP er en pensjonsordning som gjelder alle ansatte i bedrifter med tariffavtale med AFP. Arbeidsgiver betaler to tredjedeler (2,5 prosent av lønnen) og staten betaler en tredjedel. AFP tjenes opp alle år man jobber i en AFP-bedrift, og kan tas ut fra du fyller 62. AFP er en kvalifiseringsbasert ordning – enten får du alt eller ingenting. For å kvalifisere til AFP må du jobbe i en AFP-bedrift den dagen du fyller 62 år. I tillegg må du ha jobbet i en AFP-bedrift i 7 av de 9 siste årene før man fyller 62.

Disse reglene gjør at mange mister AFP uforskyldt. Det kan være fordi arbeidsgiver går konkurs eller de blir oppsagt rett før de fyller 62 og ikke får ny jobb i en AFP-bedrift, eller fordi de blir syke og uføre. Da får de ingenting i AFP, selv om arbeidsgiver har betalt inn penger for dem alle årene de var ansatt. For mange utgjør AFP-pensjonen så mye som 60-70 tusen i året resten av livet, og å miste dette får svært stor betydning for det de skal leve av som pensjonister.

Disse hullene vil YS tette. Vi ønsker å finne en modell som sikrer at de som har jobbet lenge i en AFP-bedrift men som ikke kvalifiserer til AFP ikke skal miste alt. Og det angår mange: Det er om lag 25 prosent av de som jobber i en AFP-bedrift som 55-åring, som ikke oppfyller kravene for å få AFP når de fyller 62 år.

2. En rettferdig tjenstepensjon for alle.

Som ansatt i privat sektor har du lovfestet rett på obligatorisk tjenstepensjon (OTP) fra arbeidsgiver på minimum 2 prosent (og maks 7 prosent opp til 7,1G) av lønnen. Men det er noen unntak: Man får ikke tjenstepensjon for den delen av lønnen som er under 1G (93 600 kroner). Man får heller ikke tjenstepensjon hvis man er under 20 år, eller for stillinger som er under 20 %.

Dette er urettferdig, og rammer de yngste og de med lavest lønn hardest. Det finnes i dag ingen gode grunner til at man ikke skal få tjenstepensjon for hele lønnen. Derfor krever vi tjenstepensjon fra første krone for alle.

Et enkelt regnestykke: Hvis du har jobbet i 40 år med en snittlønn på 400 000 med 5 prosent OTP utgjør tjenstepensjonsbeholdningen din 600 000 kroner med dagens regler. Dersom du hadde fått pensjon fra første krone vill beholdningen vært 800 000 kroner, 33 prosent høyere.

3. Reallønnsvekst for alle

I de siste årene har Norge vært i en økonomisk lavkonjunktur, mye på grunn av lav oljepris. Som ansvarlig part har arbeidstakerorganisasjonene tatt sin del av ansvaret for å snu norsk økonomi ved å fremme svært moderate krav i lønnsoppgjørene. Dette har virket: Norsk økonomi er i ferd med å styrke seg. Økonomien vokser, ledigheten synker, og bedriftene tjener bedre. Vi skal fortsatt være moderate slik at veksten fortsetter og det skapes nye arbeidsplasser, men veksten må fordeles rettferdig og komme begge parter til gode.

Derfor krever vi i år at kjøpekraften skal øke for alle.

4. Arbeidsgiverne skal betale reise, kost og losji for arbeidstakere de sender på oppdrag

I dag betaler arbeidsgiver utgifter til reise, kost og losji for ansattes som sendes på oppdrag andre steder enn der bedriften holder til. Dessverre ser vi at flere arbeidsgivere prøver å omgå disse reglene ved å opprette «postkasseselskaper» - datterselskaper uten noen annen funksjon enn å være formell arbeidsgiver- rett utenfor porten på stedet der oppdraget skal utføres. Dermed slipper de å betale reise, kost og losji for ansatte som reelt sett er sendt på oppdrag langt hjemmefra. Dette gjelder særlig utenlandske ansatte i industrien.

Vi krever at dette stanses, både fordi det i praksis er sosial dumping fordi ansatte ikke får de ytelsene de har krav på, og fordi det utkonkurrerer norsk arbeidskraft.

Om årets oppgjør

Årets oppgjør er et hovedoppgjør. Det betyr at man forhandler om flere ulike temaer, ikke bare lønn. Vanligvis er hovedoppgjørene i privat sektor frontfagsoppgjør der forbundene i YS og LO som organiserer konkurranseutsatt industri forhandler med NHO-forbundet Norsk Industri før de andre delene av privat sektor og de andre sektorene har sine oppgjør. I år har man valgt en samordnet oppgjørsform fordi forhandlingstemaene er prinsipielle og viktige for hele arbeidslivet. Dette innebærer at alle forbundene i YS som organiserer medlemmer i NHO-bedrifter forhandler sammen. YS-forbundene som omfattes er YTF, Parat, Negotia, SAFE og Delta. YS sine forhandlinger og mekling med NHO skjer ikke sammen med LO, men parallelt.

YS har meldt plassfratredelse for 20 prosent av medlemmene våre i NHO-bedrifter. Dette utgjør i underkant av 6000 personer. Det er disse 6000 som blir tatt ut i streik i første runde. En eventuell opptrapping av streiken vil skje med fire dagers varsel.